

AKPA USQRQ-EMANA CHRIST

Matthew 2:1-23; Luke 2:1-20.

QYQHQ UKPEP-ÑKPQ 417

Eke Ikpọ Owo

IKQ IBUOT: “Afo eyenyuñ osio Enye enyiñ JESUS koro edi Enye eyenyaña Ikọt Esie osio ke mme idiok-ñkpọ mmọ” (Matthew 1:21).

I Emana Christ

Jesus akamana ke Bethlehem, obio David, Matthew 2:1, 5, 6; Luke 2:1-7; John 7:42; Micah 5:2.
Jesus ekedi suñ-suñ owo ke isọñ onyuñ ebuene, Enye akamana ke usin-udia ufene, Luke 2:7, 12; Psalm 2:7; Isaiah 9:6, 7.

II Edidi Mme Ekpemerọñ

Ubọñ Abasi ama ọbiọñọre, ndien angel ama ada eti mbuk akwa idaresit ọsọk mme ekpeme-erọñ, Luke 2:8-12; Utom Mme Apostle 5:31; Isaiah 52:7).
Udim mbon enyọñ ema etiene etoro Abasi, Luke 2:13, 14, Eriyarare 19:6.
Ke adaña emi mme angel ema ekefiak enyọñ ke Heaven, mme ekpeme-erọñ ema eka ke Bethlehem, Luke 2:15.
Mmọ ema ekut Mary ye Joseph, ye nsek eyen nte anade ke usin-udia ufene, Luke 2:16.
Mme ekpeme-erọñ ema esuan mbuk ekanare ke abaña utibe-ñkpọ oro mmọ ekeikutde enyuñ ekopde, Luke 2:17-20.

III Mme Ọfiok-Ñkpọ Owo Ye Ntanta-ọfiọñ

Mme ọfiok-ñkpọ owo ema eto ke edem usiaha-utin etiene ntantafiọñ Jesus, edi ke Jerusalem, Matthew 2:1-7; Numbers 24:17.
Ke ini mme ọfiok-ñkpọ owo efiokde ete ke Bethlehem edi ebiet emi Jesus amanade, mmọ etọñọ isañ eka obio oro, ndien efiak ekut ntanta-ọfiọñ Esie, Matthew 2:8-10.
Jesus Andinyaña ekedi enye emi mme ọfiok-ñkpọ owo ekekade ndikpono, Matthew 2:11; 14:33; Psalm 95:6.
Oto ke ntọt Abasi, mme ọfiok-ñkpọ owo ema ekabare esaña usuñ efen enyọñ ufọk ndien Joseph ama ada Mary ye ekpri nsek Jesus aka ke Egypt, Matthew 2:12-15; Hosea 11:1.
Herod ama ọdọñ ekewot kpukpru nsek nditọ ke Bethlehem ye ke ñkan-ñkuk esie, ọtọñode ke nditọ isua iba suhọre, Matthew 2:16-18; Jeremiah 31:15.
Edisana ubon ema efiak eñyọñ eka ke isọñ Israel ye Nazareth ke Herod ama akakpa, Matthew 2:19-23; John 1:45, 46.

SE EKPEPDE EBAÑA

Messiah Emi Ekeñwọñode

Nte idarade ini emana Christ emi, yak nnyin ikere ibaña mme ñkpọ-ntibe eke enamde idem Christmas odu. Kere baña Enọ emi miduhe se edade edomo emi Abasi ọnọde owo. “Koro Abasi akamama ererimbot ntem, tutu Enye osio ikpọñ-ikpọñ Eyen emi Enye obonde ọnọ, man owo ekededi eke ọbuotde idem ye Enye okutak, edi enyene nsinsi uwem” (John 3:16).

Ke ata ediwak isua, eñwọñọ ndinọ Messiah ama akabare edi ata idorenyin ikọt Abasi. Ke okoneyo emi Christ akamanade, eñwọñọ oro ama ọwọrọ osu; ye akwa ubọñ emi odotde Eyen Abasi ndibọ, Jesus ama edi ke isọñ ke mbiet owo, ndiduñ ke otu owo. Edi akpanikọ, Jesus ekedi Enọ emi Abasi ọkọnọde ererimbot, edi Enye okonyime ndidi man ekpe ekọm-urua erifak owo. Jesus ama ọfiok ete ke kros ke ana ebet Imọ ke utit isañ Imọ ke isọñ, edi ñkukure udọñ Esie ekedi ndinam uduak Ete Esie. Abasi oyom ñkpọ kiet oto nnyin ke usiene ima eke Enye amade nnyin: Enye oyom nnyin ima Enye inyuñ inam ñkpọ Esie. Jesus akayak uwem Esie ọnọ ke ntak nnyin. Nte nnyin ñko ikpayakke uwem nnyin inọ Enye ye ekọm?

Eti-mbuk

Ke ndo-ndo oro Andinyaña amanade, Abasi ama ọdọñ angel oto ke Heaven edisuan eti mbuk emi. Ikọdọñke angel aka ke mme ikpọ obio mme Jew emi mme owo ewakde; ọkọdọñ enye etiene usuhọre mme ekpeme-erọñ ke obot Judea. Mfaña ikoduhe, sia mmọ emi ekenyenede ata iñwañ-iñwañ esit ye ima Abasi, ema enyene udọñ ndikut nte Ikọ Esie osude. Ini kiet ke okoneyo oro, ubọñ Abasi ama ayama ofuk mme ekpeme-erọñ. Ndik ama anam mme ekpeme-erọñ eti-eti ke ini mmọ ekutde oruk ubọñ oro, edi angel ama odu do ndinam añaña mmọ nnyuñ ndọñ mmọ esit. Mme etop emi angel akadade edi ikedighe etop ndik; ekedi mbuk akwa idaresit: “Koro Andinyaña, emi edide Christ Ọbọñ, amana ọnọ mbufo mfin ke obio David” (Luke 2:11). Okposuk edi eketiñde enọ mme ekpeme-erọñ, mbuk emi ekenyene kpukpru owo ke ofuri ererimbot. Oro edi nte Abasi okonimde. Enye etiñ ọnọ ekpri ibat owo, onyuñ ọdọñ mmọ eka eketiñ se mmọ ekekutde enyuñ ekopde.

Utibe Okoneyo

Ke akpanikọ ekedi utibe okoneyo ọnọ ererimbot, ke okoneyo oro Jesus akamanade! Ekeme ndidi ke mme angel ema efiok ebaña ñkpọ-ntibe idem okoneyo oro; koro ke ndo-ndo oro esiande eti mbuk emi, ofuri udim mbon enyọñ ema ediana ndimenere ubọñ oro. Itooro mmọ ekedi ye esit kiet ada adian ye se angel ekebemde iso asuan: “Ubọñ enyene Abasi ke ata enyọñ. Emem onyuñ odu ke isiọñ ke otu owo emi Enye enende iso ye mmọ” (Luke 2:14).

Mme ekpeme-erọñ ikenyeneke eyighe ke utibe etop oro, koro mmọ ema ekut ubọñ emi akasañade ye enye. Ke mme angel ema ekefiak enyọñọ Heaven, mme ekpeme-erọñ edọhọ kiet eken ete, “Eyak nnyin ika ke Bethlehem ikese ñkpọ emi okotibede, emi Jehovah asiande nnyin.” Mmọ ema esọp edi ke obio enyuñ ekut Mary ye Joseph ye Nsek-eyen nte anade ke usin-udia ufene, nte emi angel Abasi ọkọdọhọde. Mbuqtidem mmọ ikeshọkede baba esisit ke ini mmọ ekutde usuhọre itie oro: “Edi ke mmọ ekutde ñkpọ emi, mmọ ebuk se eketiñde enọ mmọ ebaña eyen emi. Ndien kpukpru mmọ emi ekopde edu ke mkpaidem ke abaña ñkpọ eke mme ekpeme-erọñ etiñde enọ mmọ.” O, mfin emi, mme owo ekpekam enyene udọñ ndikut Jesus, nte mme ekpeme-erọñ emi ekenamde, ndien ekpeduk ke ererimbot enyuñ esuan etop ebaña se mmọ ekutde!

Obio David

Jesus akamana ke Obio Bethlehem, kpa nte anditiñ ntiñ-nnim ikọ eketiñde ke ñkpọ nte isua 700 mbemiso enye ada itie. Bethlehem ekedi obio emana Edidem David ñko, ekem ekabare ediọñọ enye nte Obio David. Mi ke David okoduñ onyuñ ekpeme mme erọñ ete esie mbemiso enye akabare edi edidem Israel. Otim asaña ekekem nte ke Jesus, Eyen David nte ubon Esie asañade, akpamana ke ukem obio emi onyuñ akabare edi Akwa Ekpeme-erọñ ọnọ ofuri erọñ Abasi, onyuñ edi Edidem emi edidide inọ kpukpru mmọ emi efakde. Enyiñ emi Bethlehem ada ọnọ “ufok uyo.” Nte emi idighe nnen-nnen ebiet emi Enye akpamanade, Enye emi edide “odu uwem uyo emi okotode ke Heaven ọsuhọre” (John 6:51)?

Mary eka Jesus, edi ñwan emi okotode ke Nazareth, obio Galilee ke ñkañ edere Bethlehem. Ekeme didie ndien ndidọhọ ete ke Jesus akamana ke Bethlehem? Etie nte Abasi ama enyeñe ofuri ekondo man anam ntiñ-nnim ikọ Esie osu. Ewuhọ ama oto Caesar Augustus ete kpukpru owo ke ererimbot enyene ndikpe utomo ke obio emana mmọ. Joseph ye Mary ema ekpọñ Nazareth ndika Bethlehem (koro enye otode ke ufok ye oruk David), “ndisin enyiñ ke ñwed ye Mary emi ekedade enọ enye ke ndọ.” Ntre ke Ọbọñ anam otim añaña inyuñ idighe se ebupde mbume, ete Jesus okoto ke ufok ye oruk David, nte Ikọ Abasi ọkọdọhọde ete ke eyedi ntre.

Simeon Ye Anna

Mme ekpeme-erọñ ekedi mme andibemiso ñkop nnyuñ ñkut mme ñkpọ ubọñ ke abaña Christ. Ke Itie-ukpono, ke usen aba ema ekebe, Simeon ye Anna etiñ ebe ke Spirit, enọ kpukpru mmọ emi ekpañde utọñ, ebaña erinyaña ye erifak emi Abasi ayararede oto ke Eyen emi. Owo ekeme ndikere ete se Abasi anamde ọwọrọ ada emi ekpekenyene ndidemere ndusuk mme andiduñ ke Jerusalem ndikut se inade mmọ ke iso; edi nte ekedide baba ñkpọ kiet ikekemeke ndidemere mmọ emi, koro ke ini mme ọfiok-ñkpọ owo esimde do, baba owo mmọ kiet ikọfiokke ibaña emana Jesus.

Edika Mme Ọfiok-Ñkpọ Owo

Ndusuk ini ama ebe, ke Jesus ama akamana, mbemiso mme ɔfiok-ɱkpɔ owo eto ke Edem Usiaha-utin edi ke Jerusalem ndiyom Edidem. Mmɔ ema ekut Ntanta-ɔfiɔn Bethlehem kpa ke okoneyo oro Jesus akamanade, ndien mmɔ iyikke, etoɱɔ isaɱ ini kiet nte mmɔ ekekeme. Eketie nte mmɔ ema efiok se ntantafiɔn oro ɔwɔrɔde, nte asaɱade ye ntiɱ-nnim ikɔ emi Balaam eketiɱde ɔnɔ edidem Moab ke se ikande isua 1,400 ama ekebe “Ntantafiɔn asaɱa oto ke Jacob, esaɱ onyuiɱ adaha ke enyɔn ke Israel” (Numbers 24:17).

Eketie nte mme ɔfiok-ɱkpɔ owo oro ekedi mme Idut (Gentile), mmɔ ikotoho ubon nditɔ Israel. Mmɔ ekeduɱ ke ata anyan ebiet ekpɔn ebiet emi Jesus Christ akamanade, ndusuk mmɔ ekpekedɔhɔ ete, “Edieke oruk Edidem ye Andinyaɱa ntre amanade, nnyin iyeseɔp ndikop mbaɱa Enye ke obio nnyin, ndien ini eyedu ɔnɔ nnyin ndika ɱkatuak ibuot nnɔ Enye.” Edi mme ɔfiok-ɱkpɔ owo ikabiatke ini ndika ɱkese Jesus, sia mmɔ ema enyene ɔkpɔsɔn udɔn ndikpono enye, anam ama ada mmɔ uwak ibat itiat ndisim isɔn Israel man ekut Edidem enyuiɱ enɔ Enye mme enɔ mmɔ.

Editiene Ntantafiɔn

Odot ndibat mmɔ emi nte mme ɔfiok-ɱkpɔ owo. Mmɔ ema ekut ntantafiɔn Jesus ndien edaha ke enyɔn enyuiɱ etiene ekesim ebiet oro. Mbio emi enyenede ata udɔn ndiyom Jesus nnyuiɱ mfiok Enye, iditiehe ifu ibet tutu Jesus asaɱa ebe, edi eyedaha ke enyɔn eyom Enye. Mbio emi eyomde Edidem Ubɔn ke ofuri esit eyekut uɱwana emi adade mmɔ usuɱ okosim akpatre isaɱ mmɔ.

Edi akpanikɔ ete ke mme ɔfiok-ɱkpɔ owo ekekere ndikut kpukpru mbio Jerusalem nte ekponode obufa Edidem mmɔ, edi mbume emi mmɔ ekebupde, “Enye emi akamanade nte Edidem mme Jew odu mmɔn” ama anam esit otimere Herod ye kpukpru mbio Jerusalem emi edude ye enye. Herod ama okot mme ikpɔ oku ye mme scribe (ewet-ɱwed) man obup mmɔ ebiet emi Christ akpamanade. Mme ikpɔ oku ye mme Scribe ema esɔp ndinɔ ibɔrɔ, sia mmɔ ema ekefiok ntiɱ-nnim ikɔ Micah: “Ndien afo Bethlehem Ephrathah, emekpri ke otu mme tɔsin Judah, edi owo eyeto fi ke esit ɔnɔ mi, eke edidide andikara ke Israel; enye emi ediwoɔrɔ esie okodude tutuko, kpa ke eyo eset” (Micah 5:2).

Mme ikpɔ oku ye mme scribe ke ofuri uwem mmɔ ema ekpep Ikɔ Abasi ndien ekeme ndidi mmɔ ema enyene akwa ubak esie ke ibuot; kpa ye oro mmɔ ema etre ndifiok usen eridi Christ; mi ndien kpukpru ukeme ye idorenyin mmɔ ke abaɱa mme ɱkpɔ Heaven ɔkɔwɔrɔ ikpikpu. “Koro se ewetde owotde wot, edi Spirit ɔnɔnɔ uwem” (2 ɱwed Corinth 3:6). Enyɔn-enyɔn edinyene ifiok Ikɔ Abasi idinyaɱake baba owo kiet. Enyene ndiwet Ikɔ Abasi ke esit owo, ndien emi edi se Christ ekedide ndinam.

Edika Ke Bethlehem

Herod ama ɔdɔn mme ɔfiok-ɱkpɔ owo eka ke Bethlehem, ɔdɔhɔ ete, “Eka ekotim ebup ebaɱa nsek eyen emi; ndien ema ekut Enye, edi edidɔhɔ mi, man ami ɱko ɱka ɱkatuak ibuot nnɔ Enye.” Ntantafiɔn emi mmɔ ekekutde ke edem usiaha-utin ama ɔtɔnɔ ntaɔ owut idem, ndien mmɔ etiene enye ekesim ebiet emi Nsek Eyen akanade. “Mmɔ enyuiɱ eduk ufok ekekut nsek eyen ye eka Esie Mary; enyuiɱ eduɔnɔ ke isɔn, etuak ibuot enɔ Enye; ndien ekubɔre ukama-ɱkpɔ-uto mmɔ, esio gold ye ufuɔnkpɔ ye myrrh, enɔ Enye” (Matthew 2:11).

Mme ɔfiok-ɱkpɔ owo ikafiakke aba ika ke Jerusalem nte emi Herod ɔkɔdɔhɔde ete mmɔ enam, sia Abasi ama ɔnɔ mmɔ ntɔt ke ndap ete yak mmɔ esaɱa usuɱ efen enyɔn obio mmɔ. Ke ini mmɔ ema ekenyɔnɔ, ɔbɔn ama owut Joseph idem ke ndap efen, onyuiɱ ɔdɔhɔ ete, “Daha ke enyɔn, da nsek eyen ye eka esie, fehe, ka ke Egypt ke odu do, tutu nnɔ fi uyo; koro Herod ɔmɔn oyom nsek eyen oro ndiwot” (Matthew 2:13). Herod ikenyeneke ekikere edituak ibuot nnɔ Jesus; enye ekekere ndiwot Eyen Abasi koro mme ɔfiok-ɱkpɔ owo ema enam aɱwaɱa ete ke Enye edi Edidem mme Jew.

Jesus, Owo Nazareth

Ke ini Herod ama akakpa, angel Jehovah ama ɔbiɔnɔre Joseph ke ndap, ke Egypt, ndidɔhɔ ete ke ɔfɔn nte Edisana Ubun afiakde ɔnyɔn ke Israel. Ndik ama anam Joseph ndika ke Judea, koro Archelaus, eyen Herod akakarade edem oro. Ke Abasi okosuk akade iso ada mmɔ usuɱ, mmɔ enam isaɱ eduk ke Galilee, ndien edisim obio Nazareth.

Jesus emi otode Nazareth akabare edi itiat iduɔ ɔnɔ mme Jew, koro mmɔ edɔhɔde ete “Nte baba eti ɱkpɔ ekeme ndito ke Nazareth?” (John 1:46). Ibɔrɔ edi, “Di dise.” Afo enyene ndikut

Jesus man adara Enye; afo enyene ndifiok Jesus man ama enye. Mbio emi efiokde enyuñ emade Enye enyene akpan inyene ke ererimbot emi, enyuñ enyene ñko eñwọñọ uwem emi edidide.

**“K’ini usuhọre owo Nazareth
Ndinyaña mi Enye di
‘Yọhọ esit mi ye edinem ikwọ
Eyo siere ‘koneyo ọnyọñ.”**

MME MBUME

- 1 Anie ekedi akpa andisuan eti-mbuk akwa idaresit ke abaña emana Jesus? Mme anie ekedi akpa mme andikop mbuk oro?
- 2 Eyen Abasi akana ke mmọñ ke ini mme ekpeme-erọñ ekekade ekese Enye? Nte ikpekekemeke ndikut ebiet eke ọfonde akan inọ Jesus?
- 3 Ke ewe obio ke ekeman Jesus? Tiñ nte emi akasañade.
- 4 Nso ke enyiñ emi “Bethlehem” ada ọnọ?
- 5 Mme anie ekedi mme ọfiok-ñkpọ owo? Nte mmọ eketo ke ubon Nditọ Israel?
- 6 Mmọ ekesaña didie edisim Jerusalem?
- 7 Nso ikedi ntak emi Joseph akadade Edisana ubon aka ke Egypt?
- 8 Ewe obio ke Israel ke mmọ ekeka ke ema ekenyọñ ke Egypt?
- 9 Nso idi enọ Usọrọ-emana Christ emi okponde akan emi akanam enọde?